

BADANIE WEWNĄTRZSZKOLNE DOTYCZĄCE ZADAWANIA I ODRABIANIA PRAC DOMOWYCH PRZEZ UCZNIÓW SZKOŁY

Raport z ewaluacji

Szkoła Podstawowa nr 343 im. Matki Teresy Kalkuty w Warszawie

Opracowanie:
Magdalena Simonow
Joanna Szczucka
Marta Relich

Warszawa, październik 2019 - kwiecień 2020

Cele ewaluacji:

Celem ewaluacji jest odpowiedź na pytania:

- 1) jakie formy prac domowych uważane są przez uczniów i rodziców za najbardziej obciążające,
- 2) jakie jest zaangażowanie uczniów w samodzielne wykonywanie prac domowych oraz jaki jest w opinii uczniów, nauczycieli i rodziców związek „odrabiania” prac domowych z efektywnym uczeniem się

oraz zmiana w podejściu przez nauczycieli do badanego obszaru.

Kryteria ewaluacji:

adekwatność zadawanych prac domowych do stawianych przez nauczyciela celów dla tej formy działania edukacyjnego;

efektywność – ocena poziomu ekonomiczności realizowanych przez ucznia prac domowych, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów;

użyteczność – ocena w jakim stopniu realizacja prac domowych przez ucznia rzeczywiście wpływa na opanowanie realizowanych umiejętności szkolnych;

skuteczność zadawania prac domowych w odniesieniu do sukcesów edukacyjnych osiąganych przez uczniów i wpływu na rozwój zainteresowań;

celowość zadawanej pracy domowej;

trwałość rezultatów zadawanych prac domowych;

powszechność kontrolowania wykonania zadań domowych;

elastyczność w stosowaniu różnorodnych form pracy domowej.

Pytania kluczowe:

1. Jakie cele wyznaczają nauczyciele podczas zadawania prac domowych?
2. W jakim celu, w ocenie ucznia, nauczyciela zadają prace domowe?
3. Jakie formy pracy domowej najczęściej zadają nauczyciele?
4. Czy praca domowa jest ściśle powiązana z tematyką omawianą na lekcji?
5. Czy prace domowe są różnicowane pod względem zakresu i stopnia trudności?
6. Ile czasu poświęca uczeń na odrabianie prac domowych?
7. W jakim stopniu uczniowie samodzielnie odrabiają prace domowe?
8. Czy, w ocenie ucznia, prace domowe ułatwiają opanowanie treści i umiejętności realizowanych w czasie lekcji?
9. Czy prace domowe są sprawdzane i oceniane przez nauczycieli?
10. Czy uczniowie uzyskują od nauczyciela wskazówki dotyczące sposobu rozwiązania pracy domowej?
11. Czy uczniowie uzyskują wsparcie od nauczyciela w odrabianiu prac domowych, które przerastają ich możliwości? Czy otrzymują wskazówki do poprawienia błędów, które popełnili?

W związku z pojawiającymi się nowymi trendami dotyczącymi podejścia do prac domowych oraz tocząca się na ten temat dyskusja wśród rodziców i grona pedagogicznego podjęto decyzję, by w roku szkolnym 2019/2020 objąć badaniem wewnętrznym uczniów, rodziców i nauczycieli Szkoły Podstawowej nr 343 im Matki Teresy z Kalkuty w Warszawie. Badanie zostało przeprowadzone na przełomie grudnia i stycznia, miało formę anonimowych ankiet dostępnych on-line. Udział w badaniu wzięli uczniowie klas 3-8, rodzice uczniów oraz nauczyciele. Wzory ankiet – załączniki 1-3 (ankieta skierowana do rodziców, do uczniów i do nauczycieli). Dla uczniów klas młodszych zostały przygotowane narzędzia dostosowane do ich możliwości. Ponadto przeprowadzono wywiad z wicedyrektorem szkoły, który zajmuje się sprawami dydaktycznymi i do którego rodzice uczniów zwracają się z licznymi wątpliwościami dotyczącymi prac domowych.

Grupa badawcza:

Ankieta została skierowana do wszystkich uczniów klas 3-8 (liczba: 391) oraz rodziców (liczba: 516) i nauczycieli (liczba: 79)

W badaniu wzięło udział 234 uczniów klas 3-8 (co daje 59,8%) , 151 rodziców (co daje 29,3%) oraz 24 nauczycieli, (co daje 30,4%).

Niewielka grupa badawcza nauczycieli wiąże się z faktem, iż wypełnić ankietę mogli tylko nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej oraz nauczyciele przedmiotów, których częścią procesu dydaktycznego jest zadawanie prac domowych. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na to, że nie wszyscy nauczyciele zareagowali na prośby ze strony przedstawicieli zespołu ds. ewaluacji.

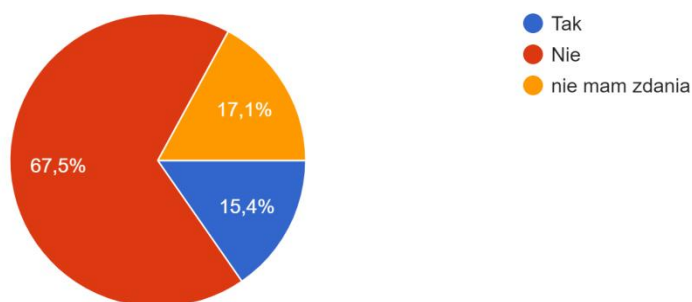
Na poziomie klas 1-2 został przeprowadzony wywiad zawierający miękkie techniki badawcze, min termometr uczuć. W badaniu wzięło udział 57 uczniów z klas 1 i 2 ze 123 uczniów uczących się w tych klasach.

Oto analiza wyników przeprowadzonego badania, na podstawie odpowiedzi udzielanych przez wszystkie podmioty na pytania z ankiety oraz uzyskane za pośrednictwem metod miękkich w klasach 1-2.

1. Jaki jest stosunek uczniów i rodziców do prac domowych?

a. Uczniowie

Czy lubisz odrabiać prace domowe?
234 odpowiedzi

Na podstawie termometru uczuć prezentowanego uczniom klas 1 i 2 można stwierdzić, że 39% uczniów bardzo lubi odrabiać prace domowe, Dla 35 % uczniów są one stałym elementem obowiązku

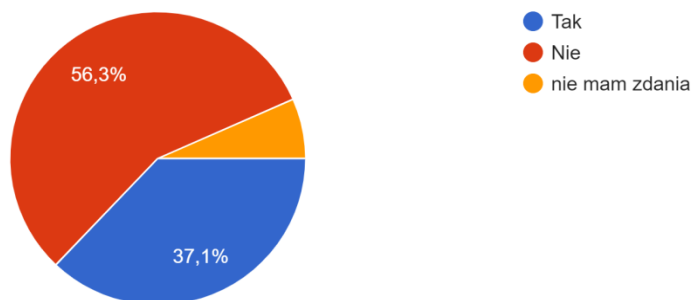
szkolnego, ale nie wzbudzają w uczniach żadnych emocji - pozytywnych ani negatywnych, zaś 26 % uczniów odnosi się do wykonywania prac domowych z niechęcią - nie lubi ich wykonywać.

W klasach 3-8 67,5 % uczniów nie lubi odrabiać prac domowych, 17,1 % uczniów nie ma w tej sprawie zdania, a 15,4 % uczniów lubi odrabiać pracę domową

b. Rodzice

Czy Państwa dziecko chętnie wykonuje prace domowe?

151 odpowiedzi

Rodzice uczniów oceniają stosunek swoich dzieci do odrabiania prac domowych w 37,1 % pozytywnie, i aż w 56,3% negatywnie. Jedynie 6,6% rodziców nie jest w stanie ocenić stosunku własnego dziecka do zadań domowych.

Po analizie ankiet wypełnionych przez rodziców potwierdza się wniosek, że w edukacji wczesnoszkolnej uczniowie chętniej odrabiają prace domowe.

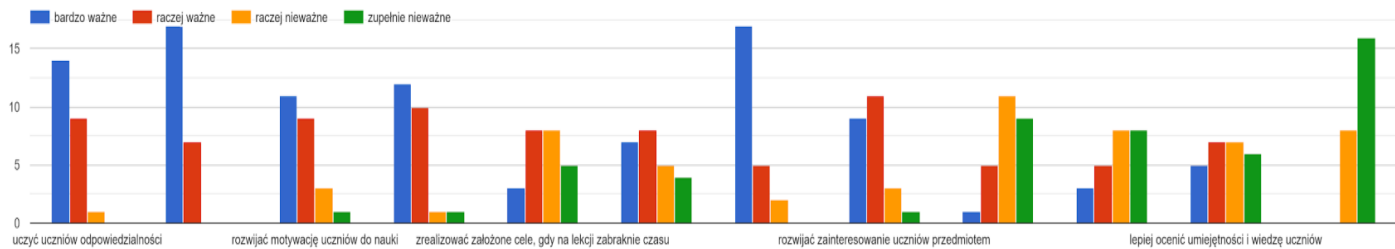
Wnioski:

- ✓ Wyraźna zmiana stosunku uczniów do odrabiania prac domowych wraz z wiekiem - w klasach starszych o połowę więcej uczniów wyraża do nich stosunek negatywny. Warto przyjrzeć się temu zjawisku i zastanowić jakie są jego przyczyny.
- ✓ Rodzice trafnie oceniają postawę uczniów do wykonywania prac domowych.

2. Jakie cele wyznaczają nauczyciele podczas zadawania prac domowych?

W ankiecie zaproponowano nauczycielom szereg celów, do których mieli się odnieść oceniając ich wagę w swojej praktyce zawodowej.

W jakim celu zadaje Pani/Pan prace domowe? Jak ważne są dla Pani/Pana wymienione motywy?

Zadając prace domowe nauczyciele stawiają sobie liczne cele. Jako główne powody zadawania prac domowych wymieniają: wyrabianie nawyku systematycznej pracy, kształtowanie postawy odpowiedzialności oraz utwalenie materiału realizowanego na lekcji. Spora część nauczycieli przedmiotu poprzez zadawanie prac domowych stara się podtrzymać zainteresowanie uczniów realizowanym przedmiotem lub treściami. Niektórzy nauczyciele używają prac domowych jako przygotowania do realizacji planowanych treści. Nauczyciele nie traktują prac domowych jako podtrzymywania tradycji, nie uznają także prac domowych jako podstawy do oceny umiejętności dziecka, nie wyrażają także chęci angażowania rodziców w odrabianie prac domowych przez uczniów.

Wnioski:

- ✓ Nauczyciele precyzyjnie określają cele zadawanych prac domowych.
- ✓ Nauczyciele różnicują formy prac domowych ze względu na planowaną realizację celów i treści edukacyjnych.
- ✓ Nauczyciele oczekują samodzielnej pracy uczniów podczas odrabiania prac domowych.

3. W jakim celu, w ocenie ucznia, rodzica, nauczyciela zadawane są prace domowe?

Czy, w ocenie ucznia, prace domowe ułatwiają opanowanie treści i umiejętności realizowanych w czasie lekcji?

W ankiecie nauczyciele odnosili się do istoty zadawania prac domowych dla procesu uczenia się.

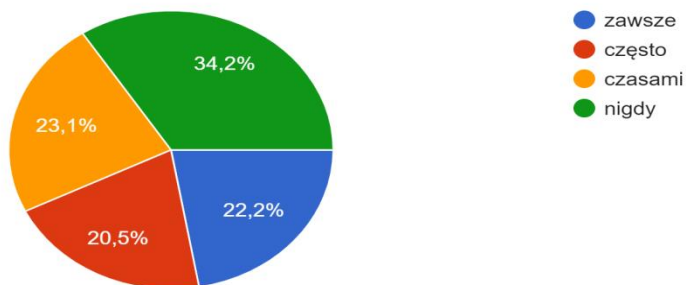
Czy do dobrego nauczania Pani/Pana przedmiotu potrzebne jest zadawanie prac domowych?
24 odpowiedzi

Zgodnie z wykresem widać, że nauczyciele wyrażają zdanie, iż praca domowa jest integralnym elementem planowanych działań edukacyjnych. Dla 37,5 % są one koniecznym elementem, dla 50% istotnym składnikiem pracy edukacyjnej. Bardzo niewielka część nauczycieli uznaje pracę domową za nieistotny element procesu uczenia się.

Uczniowie zaś mieli za zadanie określić czy znane są im cele, dla których mają się pochylić nad daną pracą domową i czy nauczyciel wyznacza/określa czas potrzebny na jej wykonanie.

Nauczyciel określa cel i czas potrzebny na wykonanie pracy domowej
234 odpowiedzi

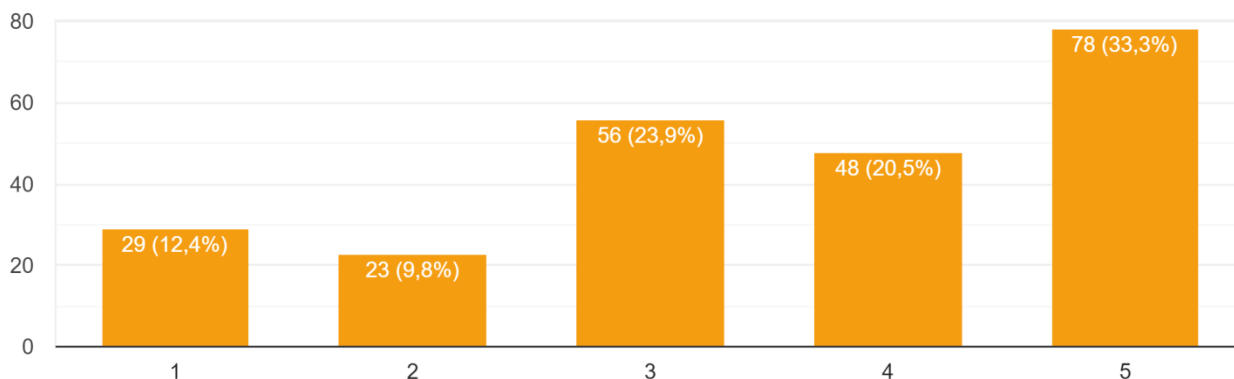
W ocenie uczniów nauczyciele w 22,2% zawsze określają cel wykonania zadania domowego, a w 34,2 % robią to często, co daje niemal 57%. Zdaniem uczniów w 34% nauczyciele nigdy nie określają celu ani szacowanego czasu potrzebnego do wykonania pracy domowej. Warto przyjrzeć się jeszcze temu zjawisku i dociec z jakiego powodu 1/3 uczniów nie zna celu wykonywania zadań domowych. Nieznajomość celu bowiem oznacza często brak motywacji do pracy i może prowadzić do wykonywania zadania „na odwal się” lub odpisywania go od kolegów, co mija się z celem zadających pracę domową nauczycieli (w dalszej części badania widać, że 12 % uczniów w naszej szkole odpisuje prace domowe od kolegów).

Uczniowie, podobnie jak rodzice, zastanawiali się również, czy systematycznie wykonywane prace domowe pomagają w opanowaniu obowiązującego ich materiału.

Jak widać na wykresach poniżej 33,3% uczniów uważa, że odrabianie prac domowych zdecydowanie korzystnie wpływa na opanowanie umiejętności z danego przedmiotu, 20,5% uczniów uznaje, że praca domowa w dużym stopniu ma wpływ na utwalenie wiadomości. Rodzice zaś w 33,1% zdecydowanie uznają prace domowe za użyteczne, a w 24,5% uznają je za ważne - ponad połowa stwierdza więc zasadność wykonywania zadań domowych. Tylko 3,3% rodziców zdecydowanie określa prace domowe jako bezużyteczne. 39% rodziców ocenia tą użyteczność jako przeciętną lub mniej niż przeciętną.

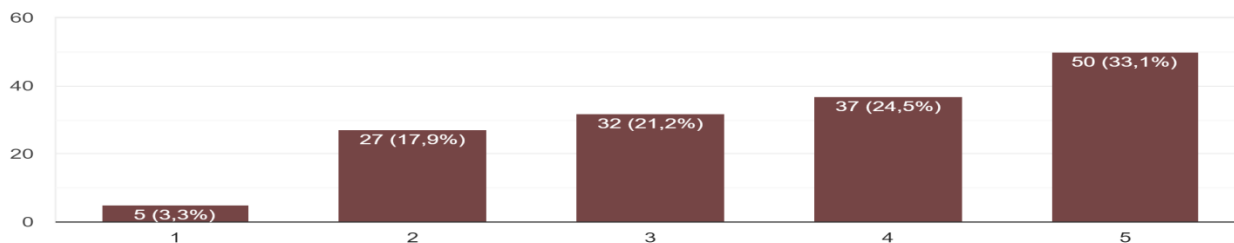
Moim zdaniem systematyczne odrabianie prac domowych wpływa korzystnie na opanowanie umiejętności z danego przedmiotu

234 odpowiedzi

Odrabianie przez dziecko pracy domowej jest celowe i użyteczne

151 odpowiedzi

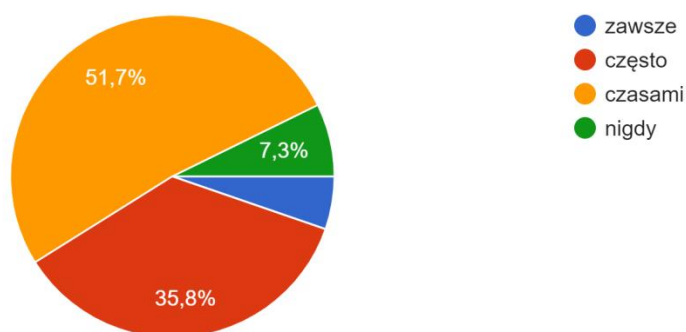
Wnioski:

- ✓ Zdecydowana większość nauczycieli uznaje pracę domową jako istotną składową procesu nauczania.
- ✓ Ponad połowa nauczycieli określa cel i przewidywany czas poświęcony na wykonanie pracy domowej.
- ✓ Znaczna część nauczycieli nie określa celów wykonania pracy domowej i nie informuje uczniów o przewidywanym czasie wykonania zadań.
- ✓ Ponad połowa uczniów i rodziców dostrzega pozytywny wpływ wykonywania pracy domowej na opanowanie treści z przedmiotu.
- ✓ Uczniowie i rodzice są zgodni co do sensu zadawania prac domowych.

4. Czy zadawane prace domowe mają różnorodny charakter? Jakie formy pracy domowej zadają nauczyciele?

Zadawane prace domowe mają różnorodne formy?

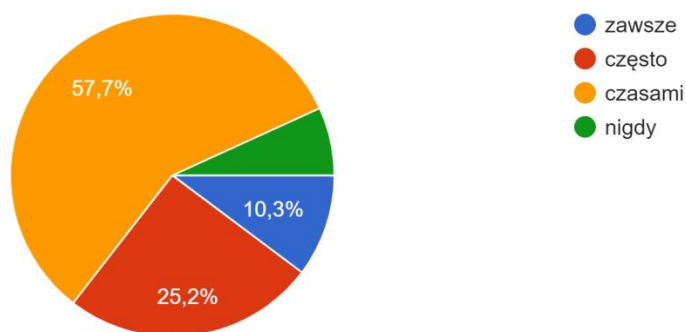
151 odpowiedzi

Zdaniem 51,7% rodziców tylko czasami nauczyciele różnicują formy zadawanych prac domowych. 35,8% rodziców uznaje, że nauczyciele często różnicują formy prac domowych.

Zadawane prace domowe mają różnorodne formy

234 odpowiedzi

Zdaniem 57,7% uczniów prace domowe mają czasem zróżnicowaną formę, W opinii 25,2% uczniów prace domowe często są różnorodne. Tylko 10,3% uczniów uznaje, że wykonywane prace domowe zawsze są różnorodne.

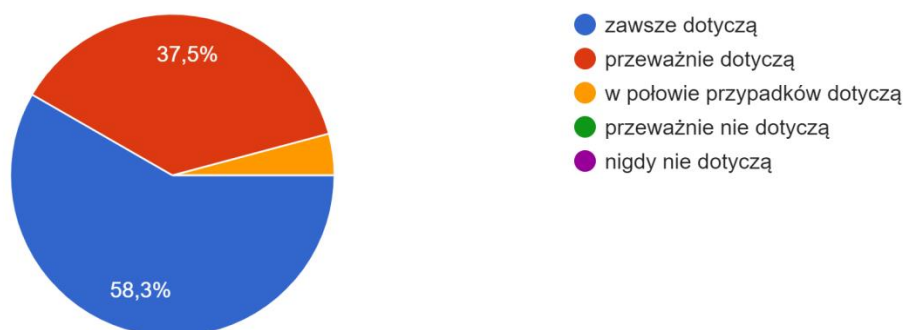
Wnioski:

- ✓ Zdaniem rodziców i uczniów duża grupa nauczycieli często różnicuje formy prac domowych, większość nauczycieli różnicuje ją tylko czasami.
- ✓ W refleksjach dotyczących zadawanych prac domowych rodzice często krytykowali uzupełnianie zadań, których nauczyciel nie zdążył zrealizować na lekcji w ramach pracy domowej.

5. Czy praca domowa jest ściśle powiązana z tematyką omawianą na lekcji?

Jak często prace domowe dotyczą zrealizowanego już materiału?

24 odpowiedzi

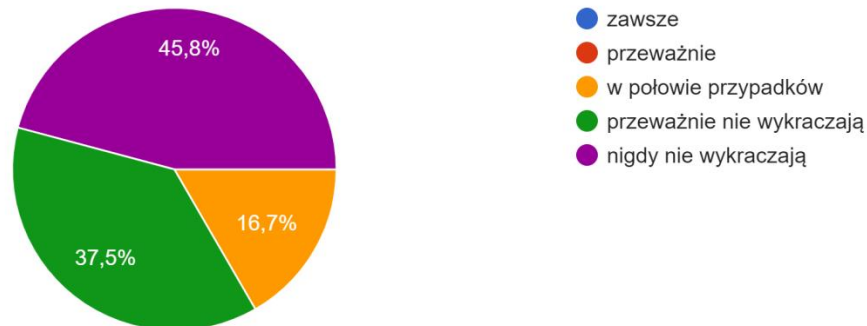
Niemal 60% nauczycieli stosuje prace domowe celem utrwalenia zadań realizowanych na lekcji, a prawie 40% deklaruje, że przeważnie zadaje prace domowe powiązane z realizowanym już materiałem, co oznacza, że w zdecydowanej większości zadawane prace domowe służą powtórzeniu i utwaleniu materiału. Zgodnie z kolejnymi wykresami widać, że jedynie 16,7% nauczycieli deklaruje że w połowie przypadków zadają prace domowe wykraczające poza realizowany materiał, dając możliwość własnych poszukiwań i realizowania zadań wykraczających poza szablony, a 16,7% nauczycieli zadeklarowało, że w połowie przypadków zadają prace domowe będące wprowadzeniem do nowego tematu. Należy zauważyć, że nie wszystkie przedmioty dają możliwość samodzielnej pracy ucznia w zakresie tematyki nie wdrożonej na lekcji. Jednocześnie

zadania tego typu mają bardziej kreatywny i odkrywczy charakter, uczą samodzielności i mogą dawać pole do większego zaangażowania ucznia podczas lekcji.

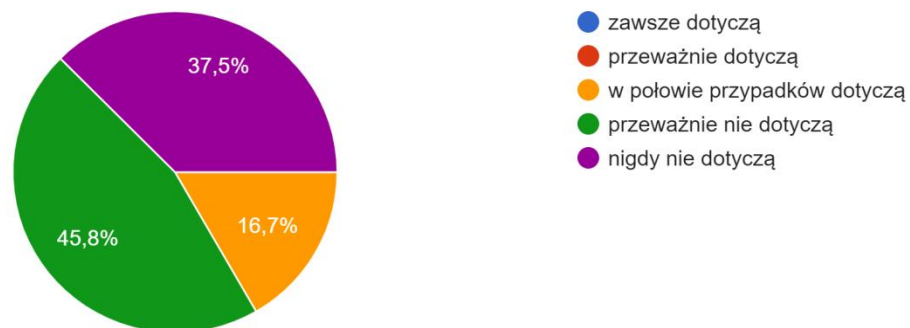
Jak często prace domowe wykraczają poza to, co było na lekcji?

24 odpowiedzi

Jak często prace domowe dotyczą nowych tematów, które dopiero będą omawiane na lekcji?

24 odpowiedzi

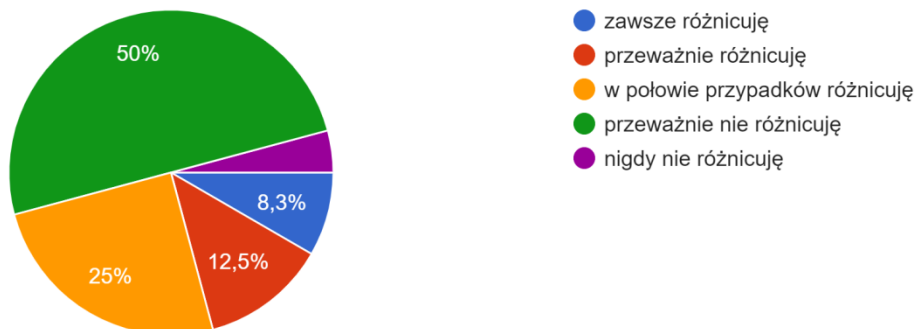
Wnioski:

- ✓ Większość nauczycieli zadaje prace domowe bezpośrednio związane z materiałem omawianym na lekcji celem powtórzenia i utrwalenia materiału.
- ✓ Niewielka grupa nauczycieli zadaje uczniom prace domowe wymagające własnych poszukiwań i kreatywności - stanowiące wstęp do omawiania tematu lub poszerzenie treści omówionych przez nauczyciela.

6. Czy prace domowe są różnicowane pod względem zakresu i stopnia trudności?

Jak często różnicuje Pani/Pan prace domowe zadawane uczniom ze względu na ich zainteresowania lub możliwości?

24 odpowiedzi

50% nauczycieli przeważnie nie różnicuje prac domowych ze względu na zainteresowania dzieci. 25% nauczycieli różnicuje prace domowe w połowie przypadków. Aż 20% deklaruje różnicowanie prac domowych ze względu na możliwości uczniów.

7. Ile czasu poświęca uczeń na odrabianie prac domowych?

Ile czasu dziennie spędzasz nad odrabianiem pracy domowej?

234 odpowiedzi

54,7% uczniów spędza nad odrabianiem prac domowych mniej niż godzinę. 25,2% uczniów poświęca 1-2 godziny. Niewielka część uczniów deklaruje poświęcanie pracy w domu więcej niż 2 godziny. Uczniowie zwracają uwagę na fakt, że obciążenie pracami domowymi nie jest równomierne, co powoduje, że są dni bez prac domowych i takie, w których ilość czasu na odrobienie prac domowych z różnych przedmiotów przekracza ich możliwości. Warto przyjrzeć się bliżej temu zjawisku i zastanowić nad jego przyczynami.

Uczniowie klas 1-2 w 88% wskazali na niewielkie obciążenie pracami domowymi - poświęcają im niewiele czasu. Tylko 8% uczniów uznało, że na prace domowe poświęca dużo czasu.

Ile czasu dziennie dziecko spędza nad odrabianiem pracy domowej?

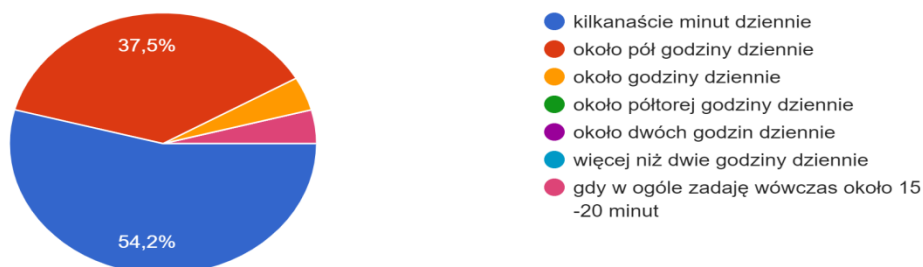
151 odpowiedzi

Rodzice deklarują, że 39,7% uczniów odrabia prace domowe mniej niż godzinę, 34,4% uczniów od 1 do 2 godzin, a 17,2% ponad dwie godziny. Rodzice zwracają uwagę na fakt, że w kolejnych dniach tygodnia natężenie zadawanych zadań jest różne oraz że efektywność pracy w domu jest niska, ze względu na przemęczenie uczniów po godzinach pracy w szkole.

Ile, Pani/Pana zdaniem, przeciętny uczeń musi poświęcić czasu na odrobienie zadawanej przez Panią/Pana pracy domowej?

24 odpowiedzi

Zdaniem nauczycieli zadawana przez nich praca domowa wymaga od kilkunastu minut do pół godziny. Należy stwierdzić, że jest to opinia nauczycieli poszczególnych przedmiotów.

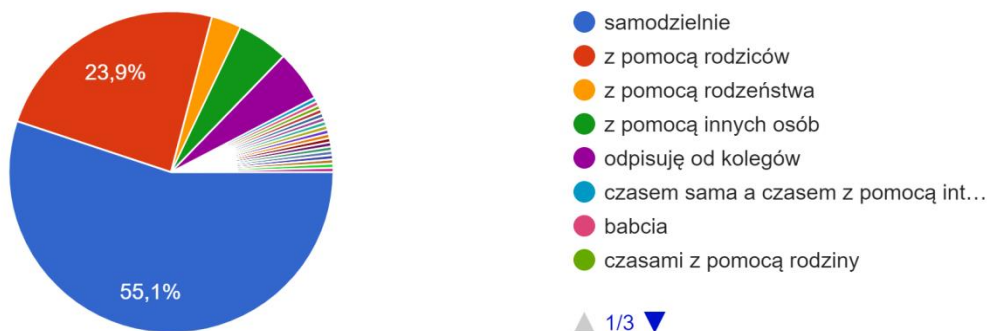
Wnioski:

1. W ocenie rodziców uczeń poświęca więcej czasu na odrabianie zadań domowych w stosunku do odpowiedzi uczniów.
2. Rodzice i uczniowie w większości deklarują czas odrabiania prac domowych mieszczący się w przedziale między 1-2 godziny, przy czym większość wskazań to czas poniżej godziny
3. Uczniowie klas 1 i 2 uznają, że uczą się w domu niewiele czasu.
4. Rodzice i uczniowie wskazują na brak przewidywalności w zakresie określenia czasu poświęconego na odrobienie prac domowych
5. W pytaniach tekstowych rodzice i uczniowie wskazują sytuacje, w których kumulacja prac domowych i konieczności przygotowania się do sprawdzianów nie pozwala na właściwy poziom odrobienia prac domowych
6. Zdaniem nauczycieli czas potrzebny na wykonanie pracy domowej jest krótszy niż zdaniem uczniów i rodziców.

8. W jakim stopniu uczniowie samodzielnie odrabiają prace domowe?

Czy zadania domowe odrabiasz .... ?

234 odpowiedzi

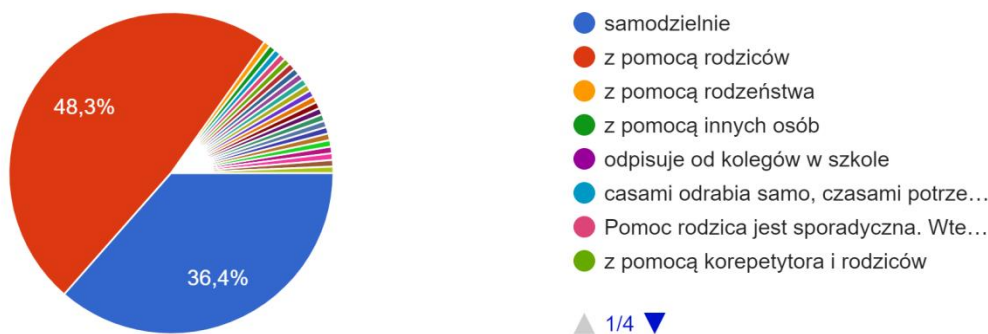

Ponad połowa uczniów odrabia prace domowe samodzielnie. 23,9% uczniów deklaruje konieczność wsparcia przez rodziców podczas wykonywania zadań. Uczniowie deklarują także pomoc innych osób - członków rodziny oraz korepetytorów. 12% uczniów wskazało na fakt, że prace domowe odpisuje od kolegów.

W przypadku uczniów z klas 1-2 aż 77% uczniów wskazało na konieczność korzystania z pomocy rodziców a w 22% uczniowie odrabiają prace domowe samodzielnie.

Zadania domowe dziecko odrabia ...?

151 odpowiedzi

Rodzice uczniów w 48,3% dostrzegają konieczność własnego udziału w odrabianiu prac domowych. Ich zdaniem 36,4 % uczniów wykonuje pracę samodzielnie.

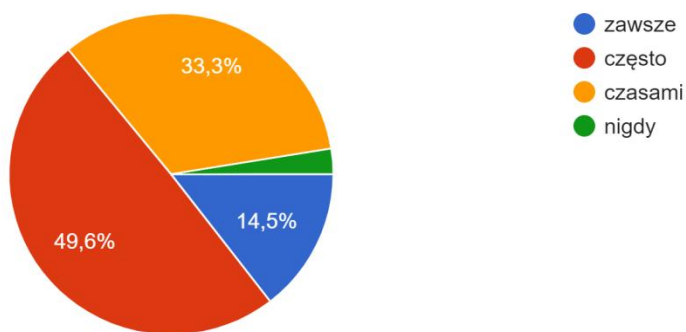
Wnioski:

1. Uczniowie klas 1 i 2 potrzebują wsparcia rodziców przy odrabianiu zadań domowych.
2. Ponad połowa uczniów klas 3-8 odrabia prace domowe samodzielnie, duża grupa pozostałych uczniów deklaruje konieczność wsparcia osób dorosłych.
3. Rodzice wspierają dzieci w odrabianiu prac domowych.

9. Czy prace domowe są sprawdzane i oceniane przez nauczycieli?

Praca domowa jest sprawdzana przez nauczyciela

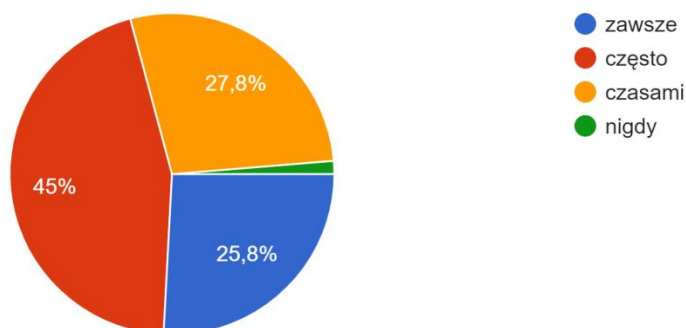
234 odpowiedzi

49,6% uczniów uznaje, że praca domowa jest często kontrolowana przez nauczycieli, 14,5% uczniów twierdzi, że jest ona sprawdzana zawsze. 33,3% uczniów uznaje, że praca domowa jest sprawdzana przez nauczyciela często.

Praca domowa jest sprawdzana przez nauczyciela

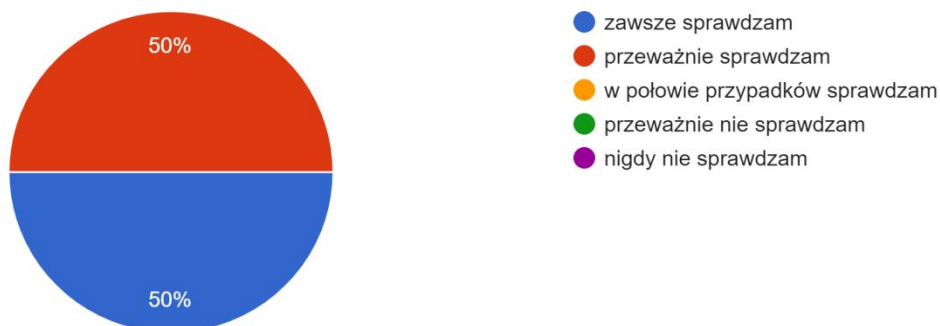
151 odpowiedzi

Ponad połowa rodziców uważa, że nauczyciele kontrolują pracę domową uczniów zawsze lub często. 27,8% rodziców stwierdza, że zdarza się to tylko czasami.

Jak często sprawdza Pani/Pan, czy uczniowie odrobili pracę domową?

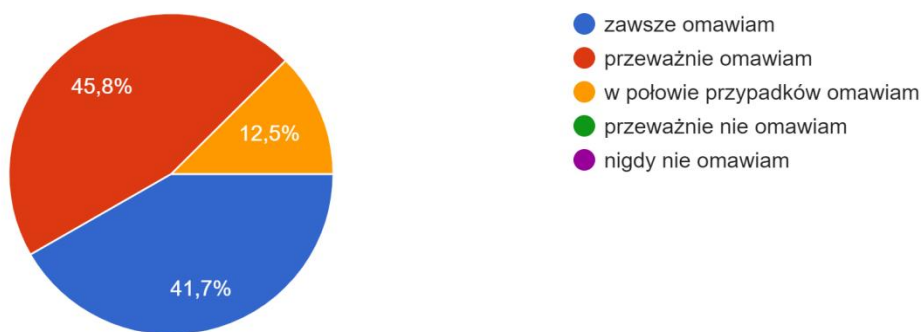
24 odpowiedzi

Nauczyciele w 50% deklarują sprawdzanie prac domowych zawsze, a w 50% zazwyczaj sprawdzają.

Jak często omawia Pani/Pan odrobione przez uczniów prace domowe?

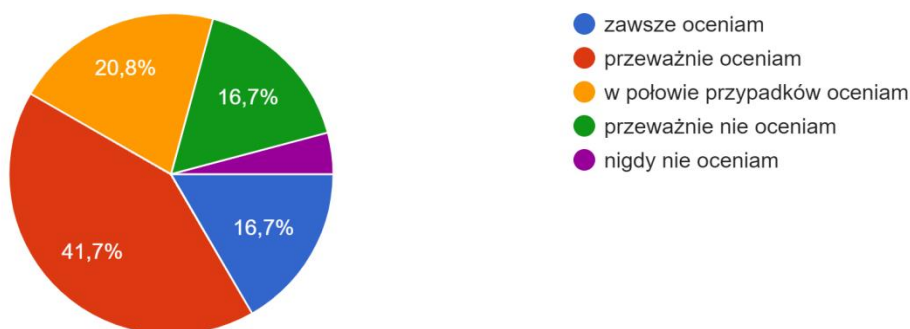
24 odpowiedzi

Nauczyciele deklarują, że zawsze (41,7%) lub przeważnie (45,8%) omawiają prace domowe. 12,5% omawia z uczniami prace domowe w połowie przypadków.

Jak często ocenia Pani/Pan prace domowe (na stopień, plus/ minus, lub w inny sposób)?

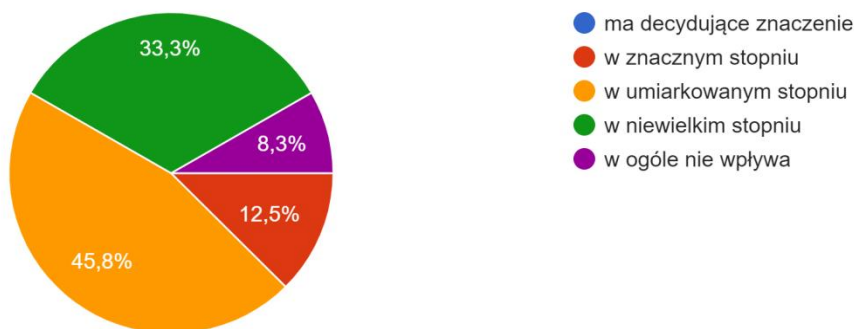
24 odpowiedzi

16,7% nauczycieli ocenia prace domowe. 41,7% nauczycieli przeważnie stawia stopnie lub w inny sposób gratyfikuje wykonanie prac domowych. 20,8% nauczycieli ocenia niektóre prace domowe, zaś pozostali nauczyciele nie oceniają prac w ogóle lub robią to sporadycznie.

W jakim stopniu praca domowa wpływa na semestralne oceny uczniów?

24 odpowiedzi

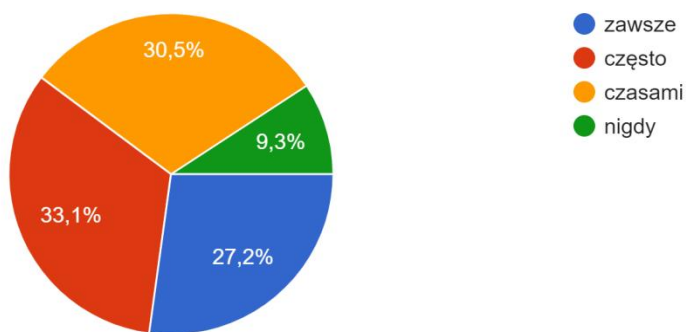

Dla 45,8% nauczycieli odrabianie prac domowych wpływa w umiarkowanym stopniu na ocenę końcową, dla 12,5% nauczycieli ma ona istotny wpływ na uzyskaną przez ucznia ocenę końcową, zaś dla 33,3% wpływa na ocenę końcową w niewielkim stopniu lub w ogóle nie wpływa (8,3%).

Oceny z pracy domowej mają wpływ na ocenę końcową z przedmiotu

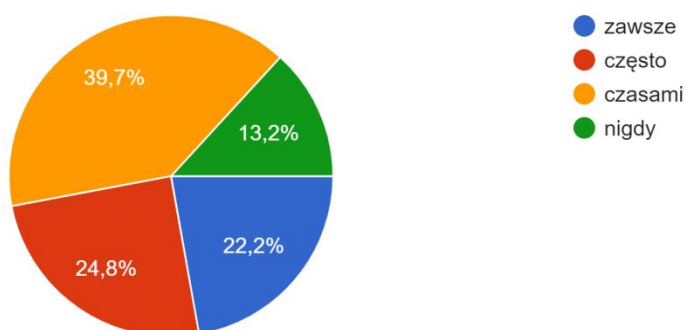
151 odpowiedzi

Ponad 60% rodziców dostrzega wpływ ocen uzyskiwanych z prac domowych na uzyskiwane przez uczniów oceny semestralne. 9,3% rodziców uznaje, że nie mają one żadnego wpływu.

Oceny z pracy domowej mają wpływ na ocenę końcową z przedmiotu

234 odpowiedzi

46% uczniów uważa, że oceny z prac domowych zawsze lub często mają wpływ na oceny końcowe. 13,2% uczniów uważa, że nie mają one żadnego wpływu.

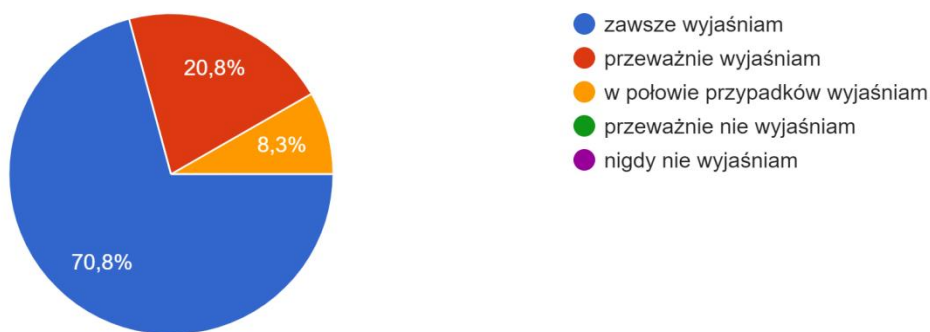
Wnioski:

1. Uczniowie i ich rodzice deklarują znacznie mniejsze natężenie kontroli prac domowych przez nauczycieli niż sami nauczyciele.
2. Wszyscy zainteresowani deklarują, że sprawdzanie prac domowych jest praktyką powszechną.
3. Nauczyciele nie mają jednolitego zdania w sprawie oceniania prac domowych.
4. Na niektórych przedmiotach prace domowe stanowią istotny element podlegający ocenie.
5. Dla sporej grupy nauczycieli prace domowe wpływają na ocenę końcową, są jednak nauczyciele, którzy nie biorą ich pod uwagę w ocenie uczniów.
6. Rodzice uznają większy wpływ uzyskiwanych przez uczniów ocen z prac domowych na ocenę końcową niż sami nauczyciele.
7. Rodzice, uczniowie i nauczyciele nie prezentują w omawianym aspekcie tych samych przekonań.

10. Czy uczniowie uzyskują od nauczyciela wskazówki dotyczące sposobu rozwiązania pracy domowej?

Jak często, zadając prace domowe, wyjaśnia Pani/ Pan, jak je wykonać?

24 odpowiedzi

Zdecydowana większość nauczycieli deklaruje, że zawsze wyjaśnia sposób wykonania zadawanej pracy domowej. 20,8% nauczycieli przeważnie wyjaśnia a 8,3% w połowie przypadków. Oznacza to, że uczniowie w zdecydowanej większości przypadków uzyskują instrukcje rozwiązania zadań domowych.

Otrzymuję od nauczyciela instrukcje, jak wykonać zadanie domowe

234 odpowiedzi

Zdaniem 8,5 % uczniów otrzymują wyjaśnienia dotyczące sposobu rozwiązywania zadań domowych. 24,4% uczniów twierdzi, że często, a 42,7% czasami uzyskuje pomoc od nauczyciela. 15% uczniów twierdzi, że nigdy nie uzyskuje wsparcia od nauczyciela. Część uczniów dostrzega zależność uzyskania pomocy i wyjaśnień od typu zadania domowego. Niektórzy uczniowie uznają, że uzyskują wyjaśnienia od niektórych nauczycieli, a od innych nie.

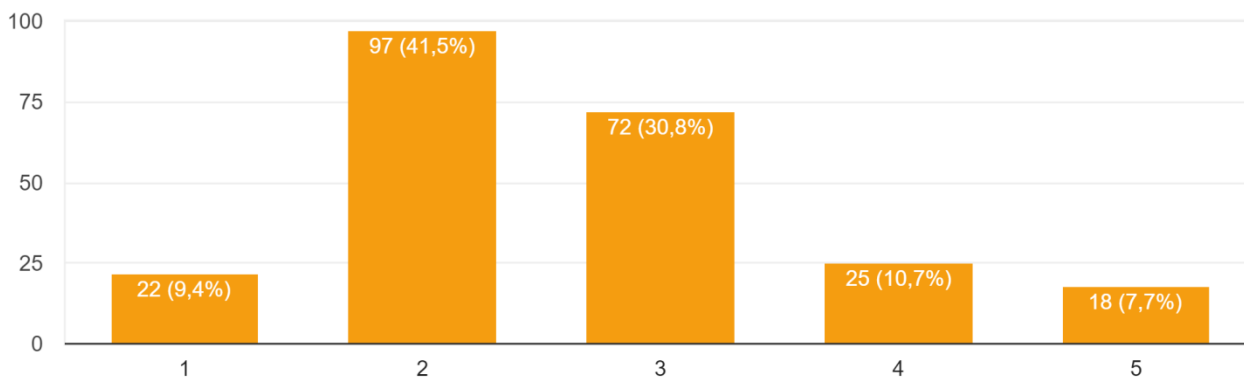
Wnioski:

1. Nauczyciele deklarują udzielanie wskazówek do wykonania prac domowych.
2. Uczniowie deklarują, że nie zawsze uzyskują wskazówki potrzebne do wykonania zadań domowych.
3. Ilość i jakość udzielanej przez nauczycieli pomocy zależy od rodzaju zadania i przedmiotu.

Odrabianie zadań domowych sprawia mi trudności

234 odpowiedzi

9,4% uczniów uznaje prace domowe za bardzo łatwe. 41,5% uczniów prace domowe trafiają na nieliczne trudności. Pozostała grupa uczniów ma problemy z odrabianiem prac domowych - dla 7,7% uczniów są one bardzo trudne i sprawiają im wiele kłopotów.

11. Czy uczniowie uzyskują wsparcie od nauczyciela w odrabianiu prac domowych, które przerastają ich możliwości? Czy otrzymują wskazówki do poprawienia błędów, które popełnili?

Z wywiadu przeprowadzonego z nauczycielami edukacji wczesnoszkolnej wynika, że uczniowie nie zgłaszają trudności w zakresie wykonywania zadań domowych. Zazwyczaj są to zadania, mające na celu utrwalenie wprowadzonych treści lub właściwych nawyków - kreślenia liter czy techniki czytania lub liczenia. W sytuacjach trudnych uczniowie uzyskują pomoc od rodziców. Zazwyczaj wymagają jej uczniowie z trudnościami w nauce.

Nauczyciele klas 4-8 deklarują chęć pomocy uczniom i możliwość zgłoszenia trudności w wykonaniu zadań domowych, celem wyjaśnienia wątpliwości.

Z informacji płynących od uczniów i rodziców można wnioskować, że zadania przekraczają często możliwości uczniów i wymagają pomocy rodziców lub korepetytora. Wskazują, że uczniowie mają trudności z wykonaniem zadań, które nie zostały zrealizowane na lekcji.

WNIOSKI I REKOMENDACJE:

Jakie cele wyznaczają nauczyciele podczas zadawania prac domowych?

Wnioski:

- 1) Nauczyciele stawiają sobie różnorodne cele – edukacyjne i wychowawcze.
- 2) Nauczyciele oczekują od uczniów systematycznej nauki oraz właściwego planowania procesu edukacyjnego.

Rekomendacje:

- 1) Wdrażanie uczniów do rozwijania umiejętności uczenia się w ramach planowania przez nich procesu edukacyjnego poprzez:
  - a) realizację zadań domowych w formie projektów,

- b) podejmowanie przez nauczycieli m. in. w ramach godzin wychowawczych, tematyki planowania samodzielnych działań edukacyjnych (wyznaczanie celu, planowanie etapów i czasu nauki, osiągnięcie pozytywnego efektu końcowego, ewaluacja własnych działań);
- 2) Włączanie rodziców do udzielania wsparcia w zakresie planowania własnej nauki przez ich dzieci, a nie realizowania zadań edukacyjnych za uczniów czy z uczniami.

W jakim celu, w ocenie ucznia, nauczyciela zadają prace domowe?

Wnioski:

Połowa uczniów deklaruje znajomość celu zadawanej pracy domowej.

Rekomendacje:

Stosowanie przez nauczycieli informacji zwrotnej co do zadania domowego poprzez określanie celu zadawanej pracy domowej.

Jakie formy pracy domowej najczęściej zadają nauczyciele?

Wnioski:

- 1) W ocenie połowy rodziców i ponad połowy uczniów nauczyciele czasami różnicują formy zadawanych prac domowych, około jednej trzeciej badanych rodziców i uczniów uznaje, że prace domowe są różnorodne.
- 2) W ocenie nauczycieli niektóre nietypowe formy prac domowych okazują się dla dużej części uczniów zbyt wymagające i niemożliwe do realizacji.

Rekomendacje:

- 1) Wykorzystywanie różnych form prac domowych obowiązkowych, dostosowując do możliwości uczniów.
- 2) Kierowanie do uczniów chętnych nietypowych prac domowych, wymagających większego zaangażowania i samodzielnego myślenia – jako zadań dodatkowych.

Czy praca domowa jest ściśle powiązana z tematyką omawianą na lekcji?

Wnioski:

- 1) W ocenie nauczycieli znaczna większość zadawanych prac domowych jest ściśle związana z realizowanymi w czasie lekcji treściami i służy ich utwaleniu.
- 2) 17% nauczycieli deklaruje, że w połowie przypadków zadają prace domowe wykraczające poza realizowany materiał, dając możliwość własnych poszukiwań.
- 3) 17% nauczycieli zadaje prace domowe celem wprowadzenia uczniów do nowego tematu.

Rekomendacje:

Udokumentowana dyskusja w zespołach przedmiotowych celowości proponowania wszystkim uczniom prac domowych mających na celu utwalenie wiadomości oraz zadań prowadzących do uczniowskich poszukiwań, przygotowaniu materiału do realizacji nowego tematu.

Czy prace domowe są różnicowane pod względem zakresu i stopnia trudności?

Wnioski:

Połowa nauczycieli nie różnicuje prac domowych ze względu na zainteresowania i możliwości uczniów.

Rekomendacje:

Różnicowanie prac domowych przez nauczycieli pod kątem ich ilości, stopnia trudności i rozwijania zainteresowań uczniów.

Ile czasu poświęca uczeń na odrabianie prac domowych?

Wnioski:

- 1) Ponad połowa uczniów na odrobienie pracy domowej poświęca nie więcej niż godzinę.
- 2) Niewielka część uczniów deklaruje, że odrabianie prac domowych zajmuje im powyżej 2 godzin.
- 3) Uczniowie uważają, że obciążenie pracami domowymi nie jest równomierne.
- 4) W opinii rodziców uczniowie poświęcają więcej czasu na odrabianie prac domowych niż deklarują uczniowie.
- 5) Według 40% rodziców uczniowie poświęcają na odrobienie prac domowych mniej niż godzinę.
- 6) Rodzice dostrzegają spadającą efektywność pracy w domu na przestrzeni tygodnia.

Rekomendacje:

- 1) Uwzględnienie przez nauczycieli równomiernego obciążenia uczniów pracami domowymi w ciągu tygodnia poprzez analizę planu lekcji, umiejętność planowania swojej pracy i racjonalnego wykorzystania czasu na lekcjach celem zmniejszenia ilości zadawanych zadań.
- 2) W ramach godzin wychowawczych podjęcie z uczniami tematyki planowania samodzielnych działań edukacyjnych (wyznaczanie celu, planowanie czasu i etapów nauki, osiągnięcie pozytywnego efektu końcowego, ewaluacja własnych działań).

W jakim stopniu uczniowie samodzielnie odrabiają prace domowe?

Wnioski:

- 1) W klasach 1-2 77% uczniów korzysta z pomocy rodziców.
- 2) W klasach 3-8 ponad połowa uczniów odrobiła prace domowe samodzielnie.
- 3) 12 % uczniów klas starszych odpisuje prace domowe od kolegów.
- 4) Wraz z wiekiem zauważalny wzrost samodzielności w odrabianiu prac domowych przez uczniów.

Rekomendacje:

- 1) Omówienie przez wychowawców w trakcie zebrań z rodzicami wraz z udokumentowaniem sposobów wspierania uczniów w odrabianiu prac domowych, uświadamianie istoty budowania samodzielności uczniów i brania przez nich odpowiedzialności za swoją naukę, zachęcanie do tutoringu uczniowskiego.
- 2) Podjąć działania wychowawcze uświadamiające uczniom nieetyczność ściągania i odpisywania prac domowych poprzez m. in. poruszenie tematyki praw autorskich i konsekwencji dokonywania plagiatu oraz promowanie postawy uczciwości.
- 3) Wdrażanie uczniów do samopomocy koleżeńskiej, jako alternatywy dla płatnych korepetycji i pomocy rodziców. Uzmysłowanie uczniom, że pomoc koleżeńska nie polega na udostępnianiu własnej pracy do odpisania, ale na wyjaśnieniu zagadnień. Promowanie i docenianie takich postaw min. poprzez wpisywanie pochwał za pomoc koleżeńską.

Czy w ocenie ucznia prace domowe ułatwiają opanowanie treści i umiejętności realizowanych w czasie lekcji?

Wnioski:

- 1) Ponad połowa uczniów uznaje, że odrabianie prac domowych wpływa korzystnie na opanowanie treści programowych.
- 2) Niecałe 60% rodziców potwierdza odczucia swoich dzieci – w związku z tym zasadne jest zadawanie prac domowych.
- 3) Wszystkie podmioty badanej populacji są zgodne co do zasadności zadawania prac domowych. Dyskusji podlega ich forma, ilość i zawartość merytoryczna.

Rekomendacje:

Kontynuowanie podjęte przez nauczycieli działań z uwzględnieniem właściwej formy, ilości i zawartości merytorycznej

Czy prace domowe są sprawdzane i oceniane przez nauczycieli?

Wnioski:

Niecała połowa populacji uczniów i rodziców uważa, że nauczyciele często kontrolują zadawane prace domowe.

Rekomendacje:

- 1) Bezwzględne kontrolowanie zadanych prac domowych.

Czy uczniowie uzyskują od nauczyciela wskazówki dotyczące sposobu rozwiązania pracy domowej?

Wnioski:

- 1) Zdecydowana większość nauczycieli udziela wskazówek dotyczących sposobu wykonania pracy domowej.
- 2) Poniżej 10% uczniów uważa że nauczyciele zawsze podają instrukcję jak wykonać zadanie domowe.
- 3) Zdecydowana większość uczniów deklaruje, że otrzymuje takie instrukcje często lub czasami.
- 4) Dla 9% uczniów prace domowe są bardzo łatwe, 40% uczniów wskazuje, że natrafia na nieliczne trudności. Dla 8% prace domowe są bardzo trudne.

Rekomendacje:

- 1) Uzyskanie informacji od uczniów o zadanej pracy domowej i zrozumieniu przez nich treści poleceń.
- 2) Dostosowanie ilości zadawanych prac domowych przez nauczycieli do własnych możliwości ich oceny, przy jednoczesnym udzieleniu komunikatu zwrotnego dotyczącego jakości merytorycznej wykonanej pracy poprzez wskazanie uczniowi błędów i umożliwienie ich skorygowania.
- 3) Rozważenie możliwości zadawania prac domowych na początku zajęć.
- 4) Rozważenie możliwości zaangażowania uczniów, którym prace domowe nie sprawiają trudności, w pomoc uczniom zgłaszającym problemy.

Czy uczniowie uzyskują wsparcie od nauczyciela w odrabianiu prac domowych, które przerastają ich możliwości? Czy otrzymują wskazówki do poprawienia błędów, które popełnili?

Wnioski:

- 1) W edukacji wczesnoszkolnej uczniowie nie zgłaszają trudności w zakresie realizacji prac domowych – większość prac domowych ma na celu utrwalenie wdrożonych treści i wyrobienie właściwych nawyków.
- 2) W klasach starszych w ocenie uczniów i rodziców dzieci napotykają na liczne trudności w czasie odrabiania prac domowych, co prowadzi do konieczności skorzystania ze wsparcia rodzica lub korepetytora.
- 3) Nauczyciele deklarują różne formy pomocy uczniom (zajęcia wyrównawcze, konsultacje, komunikacja poprzez dziennik elektroniczny).

Rekomendacje:

- 1) Regularne przypominanie uczniom zgłaszającym trudności w odrabianiu prac domowych i ich rodzicom o formach pomocy, proponowanych przez szkołę.

Po analizie wniosków i rekomendacji zespół ds. ewaluacji przedstawia następujące propozycje działań:

- 1) Należy zwracać szczególną uwagę na dobór zadań domowych na wszystkich poziomach edukacyjnych, powinny one bezwzględnie pozostawać w zasięgu samodzielnej możliwości realizacji przez ucznia.
- 2) Zorganizować na poziomach klas samopomoc koleżeńską podczas odrabiania prac domowych.
- 3) Opracować zasady (strategie) wykonywania prac domowych nastawionych na uczenie się i umieszczenie ich na stronie internetowej szkoły.
- 4) Przeprowadzić na zebraniach pogadanki dla rodziców na temat zadań domowych – z określeniem celów i sposobów wspierania ucznia podczas ich odrabiania.
- 5) Różnicować zadania dla uczniów uzdolnionych (o charakterze rozwijającym) i mających trudności w nauce (o charakterze utrwalającym) oraz dostosować ich ilość, by możliwe było ich skorygowanie.
- 6) Wdrożyć stosowanie elementów oceniania kształtującego poprzez dołączanie przez nauczycieli ‘nacobezu’ do dłuższych prac domowych – określenie konkretnych wymagań mających uzmysłwić uczniowi, jakie elementy działania podlegają ocenie i na co powinien zwrócić uwagę.
- 7) Zorganizować dla rady pedagogicznej warsztaty *metoda PBL i jej zastosowanie w pracach domowych*.
- 8) Należy wdrożyć ‘dobre praktyki’ – dzielenie się dobrymi przykładami zadań domowych podczas spotkań zespołów I-III, IV-VIII oraz w trakcie lekcji otwartych.

- 9) Podjąć działania organizacji 'Szkolnego festiwalu nauki', podczas którego uczniowie będą mogli prezentować swoje dokonania np. efekty pracy projektowej.